

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΑΘΗΝΩΝ
ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ:

«Εξειδίκευση εκπαιδευτικών και στελεχών της γενικής
εκπαίδευσης για μαθητές με προβλήματα λόγου και ομιλίας»

Επιστημονικός Υπεύθυνος : *Γεωργ. Δράκος*
Καθηγητής Π.Τ.Δ.Ε. – Ε.Κ.Π.Α.

Επιμέλεια Εργασίας : *Μακρονιώτη Βασιλική*
Δασκάλα Γενικής Αγωγής

Ιανουάριος – Ιούνιος 2005

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

1. Εισαγωγή	Σελ. 3
2. Ιστορικό του μαθητή	Σελ. 4
α. Ατομικό Ιστορικό	Σελ. 4
β. Οικογενειακό Ιστορικό	Σελ. 5
γ. Κοινωνικό Ιστορικό	Σελ. 5
δ. Σχολικό Ιστορικό	- Γενική εντύπωση Σελ. 6
	- Συναισθηματικός κόσμος Σελ. 6
	- Συμμετοχή στο μάθημα Σελ. 6
	- Συνεργατικότητα Σελ. 6
	- Βασικός προβληματισμός Σελ. 6
	- Σχολική πορεία του μαθητή Σελ. 7
	- Τρόπος μελέτης Σελ. 8
3. Εκθεση Ιατροπαιδαγωγικού Κέντρου	Σελ. 8
4. Αξιολόγηση γλωσσικών δεξιοτήτων	Σελ. 8
5. Σύνταξη του προφίλ των γλωσσικών δεξιοτήτων	Σελ. 9
α. Ποιοτική ανάλυση	Σελ. 9
β. Γραπτός λόγος	Σελ. 9
γ. Ανάγνωση	Σελ. 11
δ. Προφορικός λόγος	Σελ. 11
6. Αντιμετώπιση μαθησιακών δυσκολιών	Σελ. 12
α. Σκοπός – Στόχοι	Σελ. 12
β. Μεθοδολογία	Σελ. 13
γ. Δραστηριότητες	Σελ. 13
7. Επίλογος	Σελ. 17
8. Βιβλιογραφία αναφοράς	Σελ. 18
9. Παράρτημα	Σελ. 19

1) ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Λόγος είναι η ικανότητα του ανθρώπου να εκφράζει με σωστό συντακτικό τρόπο τις σκέψεις και τη θέλησή του. Ο λόγος δηλώνει τον τρόπο επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, καθώς τη δεξιότητα του ανθρώπου να κατακτήσει τη γραφή και την ανάγνωση (Δράκος, 1999).

Ο γραπτός λόγος χρησιμοποιείται ως μέσο αυτοέκφρασης και ως δεξιότητα επικοινωνίας. (Σπαντιδάκης, 2004).

Η σπουδαιότητα και η σημασία του υπογραμμίζονται και από το γεγονός ότι αποτελεί το σημαντικότερο μέσο διακίνησης, αποθήκευσης και πρόσληψης των πληροφοριών (Ράπτης και Ράπτη, 2000) και ότι διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη των μεταγνωστικών δεξιοτήτων (Σπαντιδάκης, 1998) και των δεξιοτήτων κριτικής σκέψης του μαθητή (Ματσαγγούρας, 2000) / (Σπαντιδάκης, 2004).

Ο γραπτός λόγος είναι το μέσο ή η προϋπόθεση για την αποτελεσματικότερη λειτουργία της ίδιας της εκπαιδευτικής διαδικασίας (Πόρποδας, 1998).

Τα προβλήματα παραγωγής γραπτού λόγου απασχολούν πολλούς μαθητές, καθώς γι' αυτούς η παραγωγή του γραπτού λόγου παραμένει μια εξαιρετικά πολύπλοκη, δύσκολη και επίπονη δραστηριότητα (Σπαντιδάκης, 2004).

Μπορεί όμως η παραγωγή του γραπτού λόγου να είναι μια πολυσύνθετη διαδικασία, αλλά ευτυχώς είναι και διδάξιμη, με σκοπό να οδηγήσει τους μαθητές σε συγγραφική αυτονομία και σε επικοινωνιακό πλαίσιο ανάπτυξης μεταγνωσιακών δεξιοτήτων (Σπαντιδάκης, 2004).

Με βάση τα ανωτέρω, επέλεξα να ασχοληθώ στη συγκεκριμένη μελέτη περίπτωσης με τον Α., μαθητή μου στην Ε΄ τάξη του δημοτικού σχολείου στο

οποίο εργάζομαι. Ο Α. Παρουσιάζει κάποια προβλήματα, με αποτέλεσμα να επηρεάζεται αρνητικά η ικανότητα επικοινωνίας μέσω του γραπτού λόγου, το αυτοσυναίσθημα του μαθητή – συγγραφέα, αλλά και το περιεχόμενο και η ποιότητα του κειμένου (Σπαντιδάκης, 2004).

Τα ακαδημαϊκά του προβλήματα λοιπόν είναι λειτουργικώς αρνητικά. Επηρεάζουν τη μαθητική εξέλιξή του.

Η παρέμβασή μας είναι βασική, γιατί η φύση των λαθών του είναι τέτοια που θα γενικευθούν χωρίς αντιμετώπιση και το παιδί θα μείνει εκτεθειμένο στο πρόβλημά του.

Ο Α. Αποφεύγει οποιαδήποτε σχολική δραστηριότητα απαιτεί γράψιμο και γενικά παρουσιάζει πολύ χαμηλή σχολική επίδοση. Κάνει πολλά ορθογραφικά λάθη, έχει ελειμματικό γραπτό λόγο, δε μπορεί να αποδώσει στα «δευτερεύοντα» μαθήματα και δεν έχει κατακτήσει ακόμη αρκετές βασικές μαθηματικές έννοιες.

2) ΙΣΤΟΡΙΚΟ ΜΑΘΗΤΗ

(από πληροφορίες που έδωσε η μητέρα)

α. Ατομικό Ιστορικό

Όνομα: Α.Ν.

Ηλικία: 10 ετών 4 μηνών

Τάξη: Ε΄ Δημοτικού

Γεννήθηκε το 1995 στους Αγίους Σαράντα (Αλβανία) με φυσιολογικό τοκετό. Εκλαψε αμέσως και θήλασε επί 6/μηνο. Δεν πέρασε κάποια σοβαρή ασθένεια και η ανάπτυξή του ήταν φυσιολογική. Ήρθε με τους γονείς του στην Ελλάδα, σε ηλικία 6 ετών.

β. Οικογενειακό Ιστορικό

Είναι το 2ο παιδί της οικογένειας. Έχει μια μεγαλύτερη αδελφή, η οποία φοιτά στην Α΄ Γυμνασίου κι έναν μικρότερο αδελφό 10 μηνών.

Οι γονείς του εργάζονται πολλές ώρες. Ο πατέρας του είναι οδηγός που εκτελεί μεταφορές ειδών ζαχαροπλαστείου και η μητέρα είναι οικιακή βοηθός και κομμώτρια. Οι παππούδες – γιαγιάδες ζουν όλοι στην Αλβανία. Στην Ελλάδα υπάρχουν πολλοί συγγενείς και συνομήλικα ξαδέλφια του Α.

Ο Α. Περίμενε με λαχτάρα τη γέννηση του μωρού (αδελφού του), αφού όλοι ήταν ενθουσιασμένοι, αλλά μετά τη γέννησή του, εκδήλωσε με ήρεμο τρόπο τη ζήλεια του και την ανασφάλειά του.

Με την αδελφή του είναι πολύ δεμένος. Μαζί της παίζει αρμονικά σε πνεύμα αγάπης και συνεργασίας. Η αδελφή του είναι μια ευγενική και γλυκιά κοπέλα, πολύ ολιγομίλητη, κλεισμένη στον εαυτό της και με πολύ χαμηλές σχολικές επιδόσεις (κινδυνεύει να χάσει τη σχολική χρονιά).

γ. Κοινωνικό

Το παιδί όταν ήταν στην προσχολική και πρωτοσχολική ηλικία, λόγω αυξημένων επαγγελματικών υποχρεώσεων των γονέων, ζούσε με τον παππού και τη γιαγιά (την οποία υπεραγαπά) οι οποίοι είχαν αναλάβει τη φύλαξή τους και τη διαπαιδαγώγησή τους. Οι γονείς έχουν γραμματικές γνώσεις (Αλβανικού σχολείου). Στο σπίτι μιλούν την Ελληνική γλώσσα. Το παιδί δε γνωρίζει την Αλβανική.

Φέτος κατάφεραν να νοικιάσουν ένα άνετο σπίτι, στο οποίο ο Α. Μοιράζεται το ίδιο δωμάτιο με την αδελφή του.

Η εξωσχολική του δραστηριότητα είναι η Μουσική (τραγούδι και πιάνο) 2 χρόνια τώρα, κάτι που πραγματικά του δίνει μεγάλη χαρά.

δ. Σχολικό ιστορικό

α) Γενική εντύπωση

Είναι ένα όμορφο, γλυκό, ευγενικό παιδί. Είναι πάντοτε με προσεγμένη εμφάνιση: καθαρός, καλοντυμένος, με φροντισμένα μαλλιά. Δείχνει όμως κλεισμένος στον εαυτό του παρότι είναι τυπικά ευγενικός προς όλους. Δείχνει την εικόνα ενός ήσυχου, καλού, προσεγμένου παιδιού με τρόπους, αλλά χωρίς έκδηλη χαρά στο πρόσωπο και ίχνος αυθορμητισμού.

β) Συναισθηματικός κόσμος

Δε γελάει εύκολα, στενοχωριέται όμως με μεγάλη συχνότητα. Έχει πολλούς φίλους οι οποίοι τον αγαπούν. Δεν έχει εμπιστοσύνη στον εαυτό του και η αυταξία και η αυτοεκτίμησή του είναι πολύ χαμηλή.

γ) Συμμετοχή στο μάθημα

Παρότι είναι πρόθυμος και ευγενικός, δε συμμετέχει σχεδόν ποτέ στο μάθημα και στις περισσότερες δραστηριότητες που είναι άμεσα συνδεδεμένες με τα μαθήματα.

Στην αυλή ακόμη και όταν παίζει μ'όλους τους συμμαθητές του δε δείχνει να είναι ουσιαστικά χαρούμενος σχεδόν ποτέ. Δεν απουσιάζει ποτέ από το σχολείο.

δ) Συνεργατικότητα

Η επικοινωνία του και η συνεργατικότητά του είναι εμφανείς με όλους τους ενήλικες. Όταν όμως πρέπει να συνεργαστεί με καλούς μαθητές της τάξης του, επηρεάζεται σε μεγάλο βαθμό το αυτοσυναίσθημά του.

ε) Βασικός προβληματισμός

Τα γραπτά του παρουσιάζουν μια χαοτική μορφή. Δε μπορεί να οργανωθεί στο χώρο (σειρές, περιθώρια, παράγραφοι). Ξεκινά από τη μέση

της γραμμής και σε κάθε στίχο από διαφορετικό σημείο. Τα γράμματά του είναι άσχημα. Δε βάζει τόνους ή τους βάζει λάθος. Παρουσιάζει λάθη στο μορφοσυντακτικό επίπεδο.

Εκφράζεται με ελλειπτικές προτάσεις. Δεν μπορεί να διατυπώσει τις σκέψεις του. Στην τακτική ορθογραφία κάνει πάρα πολλά ορθογραφικά λάθη. Λάθη κάνει και στην Αντιγραφή. Δε γράφει «Σκέφτομαι και Γράφω» αλλά και όταν παρουσιάζει ένα τέτοιο γραπτό, δεν έχει συνοχή και η δομή του είναι πολύ χαλαρή.

Όταν ερωτάται στα δευτερεύοντα μαθήματα, δε μπορεί να κάνει σαφείς τις απόψεις του ακόμη κι όταν έχει διαβάσει, γεγονός που συμβαίνει σπάνια.

Στα Μαθηματικά έχει έλλειψη κατανόησης βασικών μαθηματικών εννοιών. Δυσκολεύεται ακόμη στην Προπαίδεια και στις πράξεις με εκατοντάδες. Δε μπορεί να χειρισθεί την πράξη της διαίρεσης. Εργάζεται με υπομονή και σχετική διάθεση στα μαθήματα Γεωμετρίας.

στ) Σχολική πορεία του μαθητή

Στην α΄ δημοτικού είχε τρομερά κενά, δε μπορούσε να διαβάσει.

Στη β΄ δημοτικού κατέκτησε το φωνητικό – φωνολογικό επίπεδο.

Στη γ΄ και δ΄ δημοτικού ήταν ήσυχος σε μια γωνία χωρίς διάθεση και παρώθηση εξωτερική ή εσωτερική να καλύψει τα ήδη υπάρχοντα κενά ή να προλάβει αυτά που δημιουργούνται σε καθημερινή βάση και λειτουργούσαν αθροιστικά.

ζ) Τρόπος μελέτης

Δε φέρνει τις εργασίες του από το σπίτι ούτε όλα όσα του χρειάζονται στο σχολείο. Κάποιες φορές (παρ'όλες τις συστάσεις) γράφει η μητέρα ή η αδελφή του τις εργασίες του σπιτιού.

Ζητάει βοήθεια από τη δασκάλα ή την ομάδα του, ξεκινά με επιμέλεια αλλά κάποια στιγμή (σε 15' - 20') κουράζεται και δεν τελειώνει ό,τι άρχισε.

Στη σάκα του φέρνει αυτοκινητάκια κι άλλα μικρά παιχνιδάκια από το σπίτι. Δίνει την εικόνα ενός παιδιού που το μυαλό του ταξιδεύει εκτός τάξεως, έχει σοβαρό ύφος και η συμπεριφορά του είναι ουδέτερη σε μαθητικό – μαθησιακό χώρο.

Πολλές φορές μου ανοίγεται, λέγοντάς μου τα νέα του, τις σκέψεις, τις επιθυμίες του, τις εντυπώσεις και τους προβληματισμούς του (εκτός σχολικών μαθημάτων).

Αγαπά πολύ τη δασκάλα του και επιδιώκει τον έπαινό της την επιδοκιμασία της και την ευχαρίστησή της.

3) Εκθεση Ιατροπαιδαγωγικού Κέντρου

Κατόπιν συζήτησης με τη μητέρα, πείστηκε ότι ο Α. πρέπει να παραπεμφθεί στο ΚΔΑΥ της περιοχής. Οπότε προς το παρόν δεν υπάρχει διάγνωση.

4) Αξιολόγηση γλωσσικών δεξιοτήτων

Δόθηκε στο μαθητή το εργαλείο αξιολόγησης γλωσσικών δεξιοτήτων του παραρτήματος (Φλωράτου Μ., 2005).

5) Σύνταξη του προφίλ των γλωσσικών δεξιοτήτων

α) Ποιοτική ανάλυση

Κατά τη διάρκεια συμπλήρωσης του εργαλείου αξιολόγησης των γλωσσικών δεξιοτήτων, ο Α. Συνεργάστηκε με έκδηλη χαρά. Στα 5 πρώτα λεπτά, φαινόταν τρομερά αγχωμένος και δήλωσε προκαταβολικά ότι δε μπορεί να κάνει τίποτα, γιατί δεν ξέρει τίποτα. Μετά το α' αυτό πεντάλεπτο, ήταν ανυπόμονος να συνεργαστεί, πράγμα που πέτυχε σε τέτοιο βαθμό, ώστε τελειώνοντας, βουρκωμένος από συγκίνηση και χαρά, είπε ότι αισθάνεται πάρα πολύ ευτυχισμένος, γιατί ήταν η πρώτη φορά στη ζωή του, που ήταν κάποιος αποκλειστικά αφοσιωμένος σ'αυτόν, του έκανε παρέα και ήταν εκεί πλάι του, μόνο για κείνον. Είπε ακόμη ότι δεν κουράστηκε και μακάρι να μπορούσαμε να καθόμαστε οι δυο μας, πάρα πολλές φορές κάνοντας μάθημα.

Σ'όλη τη χρονική έκταση που κατέλαβε η συμπλήρωση και ολοκλήρωση των σχετικών φύλλων, γινόταν δηλωτικά παρούσα η ανασφάλεια ως προς τον εαυτό του και η αρνητική αυταξία του.

β) Γραπτός λόγος

Κρατάει σωστά το μολύβι και έχει σωστή στάση σώματος. Γράφει με το δεξί χέρι. Τα γράμματά του έχουν σωστή φορά. Το όλο του γραπτό είναι χαοτικό. Δε χρησιμοποιεί παραγράφους και ξεκινά σε κάθε γραμμή από διαφορετικό σημείο. Δε μπορεί δηλαδή να οργανώσει το γραπτό του στο χαρτί.

Οι προτάσεις του είναι μεγάλες, όχι σωστά δομημένες και περιορισμένες σε λεξιλόγιο και εκφραστική ικανότητα.

Αποφεύγει να χρησιμοποιεί δευτερεύουσες προτάσεις.

Δε χρησιμοποιεί κεφαλαία ή τα βάζει εκεί που δε χρειάζονται.

Δεν τονίζει τις λέξεις ή τονίζει σε λάθος συλλαβή και γενικά δε χρησιμοποιεί τα σημεία στίξης.

Δεν κρατάει τις αποστάσεις μεταξύ των λέξεων.

Στο «Σκέφτομαι και Γράφω» το γραπτό του είναι τόσο περιορισμένο σε νοήματα και ιδέες, που μπορεί να περιγραφεί σαν «τηλεγράφημα». Το περιεχόμενο του γραπτού του δεν ανταποκρίνεται πάντα στο θέμα που δίνεται. Δεν είναι εμπλουτισμένο με επίθετα και έχει παντελή έλλειψη καλολογικών στοιχείων. Η δομή είναι χαλαρή και παρουσιάζει το φαινόμενο της επανάληψης λέξεων.

Κάνει πολλά λάθη, συντακτικά και ορθογραφικά. Συγκεκριμένα στην Ορθογραφία δεν τηρεί ούτε τους βασικούς κανόνες όπως ουδέτερα που γράφονται με –ι, ρήματα με –ει, δεν μπορεί να χωρίσει ένα ουσιαστικό, από ένα ρήμα, ή να βρει ένα επίθετο.

Δε γνωρίζει την κλίση αρσενικών, θηλυκών, ουδετέρων (ουσιαστικών και επιθέτων) καθώς και την κλίση ενεργητικών και παθητικών ρημάτων.

Ξέρει ορισμένους κανόνες Γραμματικής, αλλά την ώρα που γράφει δεν μπορεί ανάκληση του κανόνα.

Δε μπορεί καθόλου να γενικεύσει έναν κανόνα, αν δεν εξασκηθεί συστηματικότερα και εάν δεν του δίδεται τακτικότερη και αναλυτική ανατροφοδότηση σε κάθε μια από τις ειδικές περιπτώσεις.

Μπορεί να δώσει τίτλο παραγράφου, αλλά όχι σύντομη περίληψη ενός μικρού κειμένου.

γ) Ανάγνωση

Στην ανάγνωση ξεκινά με ευχέρεια και άνεση, αλλά κουράζεται κατά την 3^η παράγραφο, οπότε κομπιάζει σε κάποιες μεγάλες ή δύσκολες λέξεις ή παρατονίζει. Δε διαβάζει συλλαβιστά, αλλά δεν «υπακούει» στα σημεία στίξης και έχει λάθος χρωμάτισμα φωνής.

Συχνά εμφανίζει μειωμένη κατανόηση κειμένου, με αποτέλεσμα να μην είναι σε θέση να μελετά μόνος του μαθήματα όπως Ιστορία, Θρησκευτικά, Γεωγραφία κλπ.

δ) Προφορικός λόγος

Δεν παίρνει πρωτοβουλία να μιλήσει. Όταν ερωτάται, στις μισές περιπτώσεις απαντά εύστοχα. Όταν ανακοινώνει κάτι που τον ενδιαφέρει ή που θέλει να μοιραστεί μαζί μας είναι εύστοχος και κατανοητός. Δεν μπορεί όμως να αποστηθίσει τίποτα.

Ο λόγος του δεν είναι πλούσιος.

Όταν εξετάζεται προφορικά στα μαθήματα, κοκκινίζει, ιδρώνει, σφίγγεται. Δείχνει αγχωμένος, φοβισμένος και κάποιες φορές σφίγγεται συγκρατώντας επιτυχώς τα δάκρυά του, ώστε να μην καταλάβει κανείς τίποτα.

Τις περισσότερες φορές είναι αφηρημένος και τελείως ήσυχος. Δεν αντιδρά επιθετικά, ποτέ και σε κανέναν. Οι φράσεις του είναι σύντομες και οι απαντήσεις του μονολεκτικές.

Παρουσιάζει επιλεκτική προσοχή και ακρόαση.

Όταν παρέχεται οπτικό και προφορικό ερέθισμα, εστιάζει μόνο στο οπτικό.

Πολλές φορές υιοθετεί ανεπιτυχώς στην παπαγαλία χωρίς να καταλαβαίνει το νόημα.

Γενικά, αποφεύγει συστηματικά τον προφορικό λόγο και πολύ περισσότερο το γραπτό, σε κάθε τομέα που έχει σχέση με τα καθημερινά μαθήματα του ωρολογίου προγράμματός μας.

6) ΑΝΤΙΜΕΤΩΠΙΣΗ ΜΑΘΗΣΙΑΚΩΝ ΔΥΣΚΟΛΙΩΝ

α) Σκοπός

Η απόκτηση της ικανότητας των χωροχρονικών σχέσεων που είναι το υπόβαθρο, το υπόστρωμα της μάθησης του γραπτού λόγου (Βάμβουκας).

Η ανάπτυξη της ικανότητας του παιδιού να επικοινωνεί γραπτά με ακρίβεια και αποτελεσματικότητα, χρησιμοποιώντας τη μορφή και το ύφος που αρμόζει σε κάθε περίπτωση επικοινωνίας. Να χαιρείται την ίδια τη γραπτή επικοινωνία. (Σαλβαράς, 2000).

Στόχοι

- α) Να γράφει προτάσεις, κρατώντας αποστάσεις μεταξύ των λέξεων.
- β) Να μάθει να γράφει απλές, δικές του προτάσεις, με σωστά εκφρασμένο νόημα.
- γ) Να μάθει να γράφει προτάσεις με σωστά εκφρασμένο νόημα πάνω σε θέμα που δίνεται.
- δ) Να διακρίνει τα ρήματα από τα ουσιαστικά σε προτάσεις που δίνονται (Φλωράτου, 2005).
- ε) Να αυξήσει την προσοχή του και να συγκεντρώνεται περισσότερο, ώστε να μειωθεί η προσποίηση συμμετοχής και να βελτιωθεί ο βαθμός κατανόησης και έκφρασης στο γραπτό λόγο.
- στ) Στο συναισθηματικό τομέα να ενισχυθεί η αυταξία και η αυτοπεποίθησή του ώστε να εξαλειφθεί ο φόβος απόρριψης και τα συναισθήματα

ανασφάλειάς του. Να εκφράζει αυθόρμητα και με δυναμισμό τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις επιθυμίες του.

β) Μεθοδολογία

Εξατομικευμένη Διδασκαλία

Σε ήρεμο, χαλαρό περιβάλλον, όταν το παιδί ήταν ξεκούραστο και με διάθεση, αναπτύξαμε κλίμα επικοινωνίας χωρίς διάσπαση και βιασύνη.

Θέταμε μικρά ερωτήματα και χρησιμοποιούσαμε κάθε φορά προτάσεις, προσθέτοντας σταδιακά πληροφορίες.

Αναπτύξαμε την επικοινωνία με περιεχόμενο καθημερινές ανάγκες και συγκεκριμένα βιώματα ή παραδείγματα που ανήκουν στη σφαίρα ενδιαφέροντος του μαθητή.

Χρησιμοποιώντας κάρτες για τη διδασκαλία, δημιουργήσαμε πολλές ευκαιρίες για αυτό-έκφραση, δημιουργικότητα και αλληλεπίδραση. Ενημερώσαμε και ασκήσαμε την οικογένεια στις τεχνικές μας (Διδακτικές Σημειώσεις, Αστέρη Θεοδώρα 2005).

γ) Δραστηριότητες

Α΄ Στόχος

1) Δίνουμε γραμμένες προτάσεις, απλές και ζητάμε να:

α) τις διαβάσει, β) τραβήξει μια γραμμή κάτω από κάθε λέξη και γ) να τις αριθμήσει

π.χ. Μου αρέσει να παίζω με το νερό
1 2 3 4 5 6 7

2) Λέμε απλές προτάσεις και ζητάμε να αριθμήσει τις λέξεις που ακούει.

Κτυπάμε μια φορά το χέρι μας για κάθε λέξη.

3) Λέμε μια απλή πρόταση και ζητάμε.

α) να μας αριθμήσει τις λέξεις κτυπώντας το χέρι του και
β) να τις γράφει αφού εμείς έχουμε τραβήξει τόσες γραμμές όσες είναι
και οι λέξεις.

4) Ζητάμε από το παιδί:

α) να μας πει μια απλή πρόταση,

β) να μας αριθμήσει τις λέξεις και

γ) να γράφει την πρόταση (χωρίς βοήθεια)

5) Λέμε μια πρόταση με μικρές δύσκολες λέξεις, μετράμε μαζί τις λέξεις και μετά ζητάμε να τη γράφει π.χ. Εσπασα το κόκκινο μολύβι μου. Με τους φίλους μου παίζω στην παιδική χαρά.

6) Υπαγορεύουμε μια δύσκολη πρόταση και ζητάμε να γράφει σωστά (χωρίς βοήθεια).

7) Γράφει 5 δικές του προτάσεις χωρίς καμιά βοήθεια, κρατώντας τις αποστάσεις μεταξύ των λέξεων (Φλωράτου, 2005).

Β΄ Στόχος

1) Να αντιγράφει απλές προτάσεις που βρίσκει από βιβλία.

2) Να γράφει απλές δικές του προτάσεις, οι οποίες έχουν προηγουμένως συζητηθεί και πιθανά διορθωθεί από ενήλικα.

3) να γράφει δικές του, απλές προτάσεις, χωρίς καμιά βοήθεια. (Φλωράτου, 2005).

Γ΄ Στόχος

1) Συζητάμε με το παιδί για μια εικόνα που έχουμε μπροστά μας και διαλέγουμε δυο με τρεις αντιπροσωπευτικές προτάσεις, τις οποίες γράφουμε.

2) Στη συνέχεια κάνουμε το ίδιο, αλλά αρχίζουμε να γράφουμε την πρόταση και ζητάμε από το παιδί να την ολοκληρώσει.

3) Συζητάμε, αποφασίζουμε ποιες προτάσεις θα γράψουμε και ζητάμε από το παιδί να τις γράψει.

4) Συζητάμε για ένα θέμα ή για ένα έργο ή για εκδρομή ή για μια επίσκεψη και ο μαθητής μόνος του αποφασίζει τι θέλει να γράψει και το γράφει.

5) Δίνουμε μια εικόνα ή ένα θέμα και ο μαθητής χωρίς καμιά βοήθεια γράφει τις δικές του προτάσεις (Φλωράτου, 2005).

Δ΄ Στόχος

1) Κυκλώνει τα ρήματα σε φύλλο εργασίας που περιέχει και ουσιαστικά (ανακατεμένα σε αριθμό και πρόσωπο). Π.χ. εσείς πεινάτε – πατέρας – εσύ γράφεις – τραπέζι.

2) Υπογραμμίζει τα ρήματα σε προτάσεις που δίνονται.

Π.χ. Το παιδί ζωγραφίζει

Ο μαθητής διαβάζει

3) Συμπληρώνει τα ρήματα που ταιριάζουν στα ουσιαστικά που δίνονται. Π.χ.

Ο ήλιος _____

Το πουλί _____

Ο σκύλος _____

4) Κυκλώνει τα ρήματα και τα ουσιαστικά, με διαφορετικό χρώμα, σε λέξεις που δίνονται.

5) Ζητάμε να υπογραμμίσει, με διαφορετικό χρώμα, τα ρήματα και τα ουσιαστικά σε προτάσεις που δίνονται (Φλωράτου, 2005).

Υλικό: Εικόνες με αλληλουχίες.

Χρόνος ολοκλήρωσης προγράμματος: 3 μήνες

Κίνητρα: Προτείνουμε να τηρηθεί τακτική αλληλογρφία κατά τους καλοκαιρινούς μήνες ανάμεσα στον Α. και τη δασκάλα, στον Α. και 7 συμμαθητές του, ξεκινώντας στην αρχή με καρτ – ποστάλ και μεταβαίνοντας σταδιακά σε απλές επιστολές.

7) ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Κλείνοντας τη μελέτη περίπτωσης που επεξεργάστηκα στα πλαίσια της φοίτησής μου στο 6/μηνιαίο πρόγραμμα σεμιναριακού τύπου για τα προβλήματα Λόγου κι Ομιλίας στο Π.Τ.Δ.Ε. Αθηνών υπό την επιστημονική καθοδήγηση του καθηγητή κ. Γεωργίου Δράκου, αισθάνομαι ικανοποίηση που οργάνωσα μια παρέμβαση για ένα μαθητή μου με προβλήματα γραπτού λόγου. Θεωρώ ότι αν υπήρχε τμήμα Ένταξης στο Σχολείο ή το παιδί είχε παραπεμφθεί σε ΚΔΑΥ νωρίτερα η προσπάθεια θα ήταν πιο ολοκληρωμένη και η προσέγγιση διεπιστημονική.

Η δυνατότητα να ανατρέξω στην αναζήτηση βιβλιογραφίας για παιδαγωγικά και ψυχολογικά θέματα, εργαλεία τυπικής και άτυπης αξιολόγησης καθώς επίσης και μεθόδων αποκατάστασης των γλωσσικών προβλημάτων ήταν το εναρκτήριο λάκτισμα για μένα.

Ο συγκεκριμένος μαθητής (με την τρίμηνη υποστήριξη βάσει του προγράμματος) βοηθήθηκε στην οργάνωση της σχολικής του ζωής. Αύξησε το ενδιαφέρον του για συμμετοχή στο μάθημα και αισθάνθηκε μεγαλύτερη εμπιστοσύνη στον εαυτό του.

Τα αναμενόμενα αποτελέσματα δεν έγιναν ακόμα ορατά, γιατί ο χρόνος εφαρμογής του προγράμματος δεν ήταν αρκετός. Ελπίζουμε λοιπόν πως τη νέα σχολική χρονιά, έχοντας διατηρήσει αυτά που κατακτήθηκαν, με τη μεθοδευμένη υποστήριξη του δασκάλου, με την επανάληψη και την επανατροφοδότηση ο μαθητής θα ξεπεράσει τις δυσκολίες του.

Μετά από συζήτηση με το μαθητή και τη μητέρα, οργανώσαμε τις υποχρεώσεις του βάσει προγράμματος για τους καλοκαιρινούς μήνες.

Ο δρόμος μου ανοίγεται μπροστά, στο μέλλον μέσα στη σχολική τάξη για να εφαρμόσω θετικούς και αποτελεσματικούς χειρισμούς ώστε η παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου να μην προκαλεί σχολική αποτυχία και να συντελέσω στην ανάπτυξη ενός σχολείου ΓΙΑ ΟΛΟΥΣ.

8) ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Αστέρη, Θ. (2005) *Διδακτικές Σημειώσεις: Εκπαιδευτικές Επιπτώσεις των Προβλημάτων Λόγου και Ομιλίας: Πρόληψη και Παιδαγωγική Αντιμετώπιση*. Πρόγραμμα «Εξειδίκευση εκπαιδευτικών και στελεχών γενικής εκπαίδευσης για μαθητές με προβλήματα λόγου και ομιλίας».

Βάμβουκας, Μ. (2004) *Θέματα Ψυχοπαιδαγωγικής της Ανάγνωσης*. Εκδ. Ατραπός

Βάμβουκας, Μ. (1984) *Ψυχοπαιδαγωγική Θεώρηση της Κατανόησης των Αναγνωσμάτων*. εκδ.Γρηγόρη

Δράκος, Γ. (1999) *Ειδική Παιδαγωγική των Προβλημάτων Λόγου και Ομιλίας*. εκδ. «Περιβολάκι» & Ατραπός.

Δράκος, Γ. (1999) *Ζητούμενα Ζητήματα. Παιδαγωγική Διαδικασία και Δράση. Αγωγή – Ειδική Αγωγή Λόγου και Ομιλίας. Ψυχολογία Γλώσσας*. εκδ. «Περιβολάκι» & Ατραπος.

Δράκος Γ. (2002) *Σύγχρονα Θέματα της Ειδικής Παιδαγωγικής. Προβληματισμοί, αναζητήσεις και προοπτικές*. εκδ. Ατραπός.

Σαλβαράς, Ι. (2000) *Γλωσσική Διδασκαλία για όλους τους Μαθητές*. Αυτοέκδοση.

Σαλβαράς, Ι. (2000) *Μελετήματα για τη Θεωρία και την Πράξη της διδασκαλίας*. Αυτοέκδοση.

Σπαντιδάκης, Ι. (2004) *Προβλήματα Παραγωγής Γραπτού Λόγου Παιδιών Σχολικής Ηλικίας*, εκδ. Ελληνικά Γράμματα.

Φλωράτου, Μ. (2005) *Μαθησιακές Δυσκολίες και όχι Τεμπελιά*, εκδ. Οδυσσέας.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ